

Budovanie sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike

Doterajší vývoj

V súčasnosti nemožno povedať, s koľkými územiami a akou výmerou sa Slovenská republika zaviazala pre plnenie záväzkov starostlivosti o sústavu chránených území NATURA 2000. Treba si uvedomiť, že táto otázka nie je rezortným problémom, ale záväzok prijíma štát so všetkými svojimi kapacitami vrátane konsenzu s neštátnymi organizáciami a vlastníkmi pôdy. Ide o veľmi zodpovednú a náročnú úlohu, ku ktorej Európske spoločenstvo pristupuje mimoriadne zodpovedne a sleduje plnenie jednotlivých záväzkov do takej miery, že je schopné pristúpiť aj ku konzekvenciám voči jednotlivým štátom Európskej únie za neplnenie záväzkov.

Projekt "Budovanie sústavy Natura 2000 na Slovensku"

V rokoch 2001 – 2002 sa bude na Slovensku realizovať projekt súvisiaci s predvstupovými otázkami a naplňaním záväzkov Slovenska voči Európskej únii v oblasti ochrany prírody. Jeho cieľom je vytvorenie predpokladov na dosiahnutie plnej compatibility s právnym systémom Európskej únie v oblasti ochrany prírody. *Prioritou projektu bude zosúladenie právnych predpisov Slovenskej republiky so smernicami Európskeho spoločenstva o ochrane biotopov a ochrane voľne žijúceho vtáctva.* Výstupom projektu bude predbežný návrh ekologickej sústavy Natura 2000 na ochranu biotopov v rámci implementácie smerníc o ochrane voľne žijúcich vtákov a ochrane prírodných biotopov.

Po organizačnej stránke projekt zabezpečujú tieto subjekty: donorm je fond Matra prostredníctvom SENTER International (Holandsko), garantom je MŽP SR (Štátna ochrana prírody SR). Realizátorom projektu je konzorcium VVMZ (vedúci subjekt), Wetlands International, AVALON, SOVON (Holandsko), Botanický ústav SAV, Prírodovedecká fakulta UK, DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie a Spoločnosť pre ochranu vtáctva. Do projektu sú zapojení aj experti ďalších subjektov, medzi inými Ministerstva pôdohospodárstva SR (Lesoprojekt Zvolen), Ústavu krajinskej ekológie SAV a Slovenskej ornitologickej spoločnosti. Uvedené organizácie majú svojich zástupcov v Riadiacej komisii projektu, ktorá rozhoduje o jeho smerovaní. Koordináciu a manažmentom projektu je poverený RNDr. Kamil Viliňovič a sekretariát NATURA 2000 Centrum, ktoré bude založené v rámci Štátnej ochrany prírody SR v Bratislave (implementačná jednotka) a Banskej Bystrici (jednotka GIS).

Prínos vybudovania sústavy Natura 2000

Vybudovaním sústavy chránených území Natura 2000 sa Slovenská republika zaradi medzi krajiny Európy, ktoré majú záujem na spoločnom uplatňovaní právneho systému efektívnej ochrany prírody s cieľom zodpovednosti krajín za zachovanie prírodných lokalít s výskytom rastlinných a živočíšnych druhov, ktoré predstavujú súčasť európskej biodiverzity a krajinskej diverzity. Po transpozícii smerníc o biotopoch (92/43 EEC) a vtácoch (79/409) do právneho systému SR (novela zákona č. 287/1994 o ochrane prírody a krajiny) a ostatných štátov budú územia zaradené do sústavy spravované a obhospodávané v súlade s kritériami stanovenými v uvedených smerniciach o ochrane prírody v rámci Európskeho spoločenstva. Prispieje to tiež k uplatňovaniu podmienok ochrany v územiach podobného charakteru a významu avšak v súčasnosti zaradených do rôznych kategórií, vzhľadom k nejednotnosti kategorizácií jednotlivých európskych štátov, resp. neexistencii spoločnej kategorizácie chránených území a podmienok ich ochrany. **Zaradenie poľnohospodársky a lesohospodársky využívaných území do sústavy umožní kompetentným subjektom lepší výkon ochrany prírody, vzhľadom k tomu, že tomuto musí predchádzať súhlas vlastníka, resp. užívateľa pôdy. Zároveň sa zlepši zainteresovanosť vlastníkov na aktivitách súvisiacich s ochranou prírody a životného prostredia ako aj možnosti využívania nástrojov a finančných mechanizmov na úroveň manažmentu zodpovedajúcu významu jednotlivých lokalít a druhov.** Prepojením rôznych databáz údajov sa pre lokality sústavy vytvorí jednotný hodnotiaci systém (metadatabáza), ktorý bude slúžiť ako podklad pre manažment územia. Spravovanie lokalít sa bude uskutočňovať na základe manažmentových plánov, ktoré budú záväzné zo zákona o ochrane prírody a krajiny.